

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/528/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

391/2012. (XI. 7.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ 2012. június 14-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. november 7-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2012. június 14-én a Testület panaszirodáján személyesen jelent meg, és az alábbiakat adta elő.

A panaszos 2012. június 6-án este két alkalommal tett bejelentést a rendőrség segélyhívó számán, mivel élettársának (aki a Testületnél szintén panaszt terjesztett elő) fele arányban tulajdonát képező presszóban nagyon hangosan szólt a zene, emiatt korábban már figyelmeztették is az üzemeltetőt. A panaszos megjegyezte, hogy a presszó egy telken található a lakásukkal.

A panaszos elmondja, hogy élettársát az este folyamán a presszóban a földön, majdnem eszméletlen állapotban találta. Ekkor – miután értesítette a rendőrséget – a presszó üzemeltetőjének (N. T.) annyit mondott, „mit csináltál te szemét?“, illetve „lehet, hogy

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

lendített egyet a kezén”, ami meglátása szerint érthető reflex, hiszen N. T. bántalmazta az élettársát.

A panaszos sérelmezi a Budakeszire kiérkező rendőrök fellépését és magatartását. Elmondja, hogy a rendőrök elkérték az iratait, N. T.-vel szemben azonban annak ellenére nem intézkedtek, hogy szitkozódott. A panaszost és élettársát szolgálati gépjárművekkel szállították a rendőrkapitányságra, arról azonban nincs tudomása, hogy a tanúk hogyan mentek a rendőrségre. A panaszos sérelemként fogalmazza meg, hogy végül őt és élettársát állították elő, holott ők voltak azok, akik rendőri intézkedést kértek. Előadja, hogy éjjel négy órakor tudta meg, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják, vagyis azzal, hogy bántalmazott egy két méter magas 120 kg-os férfit. Az eljáró rendőrök a panaszos elmondása szerint nem közölték az intézkedés kezdetén sem a jogait, sem az intézkedés okát és célját.

A panaszos kérdésre válaszolva előadta, hogy a rendőrségen elvették a személyes tárgyait, és egy előállító helyiségben helyezték el. A panaszos jelezte, hogy fullad, ekkor egy orvos jelent meg egy – a panaszos számára ismeretlen – férfi és egy rendőr társaságában. Az orvos megmérte a panaszos vérnyomását, majd a férfi segítségével EKG-t készítettek. A panaszosnak a vizsgálathoz félmeztelenre kellett vetkőznie. Sérelmezi, hogy amíg az orvosi vizsgálat zajlott, egy férfi rendőr végig bent tartózkodott. A vizsgálatot követően egy férfi ment be a panaszoshoz, aki megpróbálta megnyugtatni őt, elmondta, hogy hamarosan kihallgatják. A panaszos ismét jelezte, hogy klausztofóbiája miatt fullad, ekkor egy szőke hajú rendőr közölte, hogy kikísérheti a panaszost, de akkor bilincset kell alkalmaznia. A panaszos megjegyezte, hogy volt egy vörös hajú rendőr, aki nagyon emberségesen bánt vele, a mellékhelyiségbe is kikísérte. A panaszost hajnali 4 órakor bocsátották szabadon. Elbocsátása előtt átvette személyes tárgyait, majd útba igazították. A panaszosnak ekkor nem volt tudomása arról, hogy hol van az élettársa, azt a tájékoztatást kapta, hogy a rendőrség épületében már nem tartózkodik senki. A panaszos sérelmezi, hogy meghallgatása során megkérdezték tőle, „van-e sárga cédulája?”

A panaszos az ügyvédje kiértékelését kérte, azonban közölték vele, hogy az ügyvéd a telefonját nem vette fel. A panaszos megjegyzi, hogy az egyik rendőr ezen kérésére közölte, hogy „ez nem a Columbo”. A panaszos előadja, hogy az élelmezéssel kapcsolatosan nem nyilatkoztatták, azt sem közölték vele, hogy miért állították elő, illetve, hogy előreláthatólag meddig fog tartani az előállítása.

A panaszos elmondja, hogy a panasztételt két héttel megelőzően feljelentést tett amiatt, hogy őt és élettársát a kocsmában tartózkodó személyek sértegetik, rágalmazzák, a rendőrség azonban tudomása szerint nem tett semmit, az eljárást megszüntették. A Testület tanácsadói tájékoztatták a panaszost, hogy a Testület hatásköre a nyomozás felülvizsgálatára nem terjed ki, a panaszos a tájékoztatást tudomásul vette, és azon véleményének adott hangot, hogy ha a feljelentése alapján érdemben, tisztességes eljárást folytatnak le, akkor a június 6-án történtek lehet, hogy nem következnek be.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) Az intézkedő K. r. törzsőrmester 2012. június 6-án kelt jelentésében előadja, hogy a fenti napon 22 óra 15 perckor megjelent a B. Presszó előtt, mivel a panaszos élettársa bejelentést

tett, hogy ott hangosan szól a zene. A r. törzsőrmester megkérte az üzemeltető N. T.-t, hogy zárja be az egységet, mivel az nyitvatartási időn túl üzemelt. N. T. a zenét lekapcsolta, majd értesítette az édesapját, akivel a zárást kívánta végrehajtani. A szintén a helyszínen tartózkodó panaszos és élettársa indulatosan viselkedtek, de tettelegességre ekkor még nem került sor. A r. törzsőrmester távozott a helyszínről.

A r. törzsőrmester 22 óra 45 perckor ismét megjelent a helyszínen, mert a panaszos újra bejelentést tett. A bejelentés szerint N. T. a panaszoszt és élettársát megverte. A helyszínen N. T. elmondta, hogy miután a rendőrség távozott a helyszínről, a panaszos és élettársa szidalmazni kezdték őt, majd először a panaszos, utána pedig a panaszos élettársa ütötte meg. N. T. védekezéséül mindkettőjüket egy alkalommal arcon ütötte. A panaszos élettársa az ütés miatt elesett, bal karján és arcán felületi sérüléseket szenvedett, és az eséstől a jobb szeme bevérzett. A fentieket a helyszínen tartózkodó két szemtanú (R. P. és R. A.) megerősítette. A r. törzsőrmester az ÜTI utasítására járőrtársaival előállította a panaszoszt és élettársát a Budaörsi Rendőrkapitányságra.

2) K. r. törzsőrmester 2012. július 18-án, a Testület megkeresésére reagálva az alábbiakkal egészítette ki jelentését.

A helyszínen fogantatosított intézkedés során az előállítás okát, valamint célját a helyszínen tartózkodó parancsnok, valamint az előállítást végrehajtók is szóban közölték az érintettekkel. Az intézkedés során a panasossal és élettársával minden rendőr tisztelettudóan beszélt, annak ellenére, hogy ők erősen illuminált állapotukból kifolyólag az intézkedés vége felé már indulatosabbak voltak N. T.-vel.

3) A fentieket B. r. őrmester, valamint N. pr. r. őrmester is megerősítik 2012. július 18-án kelt kiegészítő jelentéseikben, amelyek részletes ismertetésétől a Testület eltekint, mert az ügy szempontjából releváns többletinformációt nem tartalmaznak.

4) S. r. százados, ügyeletes tiszt 2012. július 17-én kelt jelentése szerint az esti órákban több alkalommal tett telefonos bejelentést a panaszos amiatt, hogy a mellettük lévő vendéglátó egységben folyó hangoskodás miatt nem tudnak pihenni. Az ügyeletes tiszt megítélése szerint a panaszos már ekkor is hallhatóan ittas állapotban volt. Az ügyeletes tiszt tájékoztatta arról, hogy a csendháborítás az általános szabályok szerint 22 órát követően állapítható meg. Ezt a panaszos nem vette tudomásul, még több alkalommal telefonált. Az ügyeletes tiszt a helyszínre irányította a budakeszi járőrt, aki túlzott hangoskodást, csendháborítást nem észlelt, a vendéglátó egységben csupán néhány ember (az üzemeltető és barátai) italoztak. A járőrök felhívták az italozókat figyelmét arra, hogy a továbbiakban se sértsenek jogszabályt, majd távoztak. Amikor a járőr második, vagy harmadik alkalommal vonult ki, N. T. arról tájékoztatta, hogy őt a panaszos élettársa tetteleg bántalmazta a sörözőhöz tartozó helyiségben, és ebből kifolyólag sérülése is keletkezett.

A rádióon történt szóbeli jelentés alapján megállapítható volt, hogy a panaszos és élettársa erősen ittas állapotban sérelmezték, hogy a presszó nem zárt be, ott még vendégek voltak. A rendőri jelentések szerint hangoskodás, vagy hangos zenehallgatás nem volt.

Az előzményhez tartozik, hogy N. T. a panaszos élettársától bérlé a vendéglátó egységet, ennek ellenére folyamatos köztük a vita. A vita forrása az esti nyitva tartás, amelyre azonban

N. T. engedélyt kapott. A panaszolt estén a panaszos és élettársa átmentek a presszóba, ahol N. T.-t felelősségre vonták, majd ennek nyomatékot adva a panaszos élettársa meg is ütötte az üzemeltetőt, akin sérülés keletkezett. A panaszos ezalatt minősíthetetlen hangnemben szidalmazta N. T.-t és fenyegető magatartást tanúsított. Az ügyeletes tiszt a fentiek ismeretében bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt utasítást adott a járőröknek – akikhez ekkorra már további két járőrautót is küldött –, hogy a bűncselekmény (garázdaság, súlyos testi sértés) elkövetésével gyanúsítható személyeket fogják el és állítsák elő a Budaörsi Rendőrkapitányságra, a sértettet pedig kísérik be láttelelet felvétele és feljelentés megtétele céljából. Ennek a járőrök eleget tettek.

Az ügyeletes tiszt a jogszabályok és a szokások betartásával tájékoztatta a panaszost és élettársát a jogairól, kötelességeikről, az utóbbiak azonban nem igen mutattak érdeklődést a tájékoztatás iránt. Nem értették, hogy miért őket állítják elő annak ellenére, hogy ők tették a bejelentést. Az ügyeletes tiszt elmagyarázta nekik, hogy az általuk elkövetett cselekmény jogszabálysértő volt, ezért vonják őket felelősségre, ők azonban ezzel nem értettek egyet. Mindkét személy végig ellenséges magatartást tanúsított a rendőrkapitányságon, trágáruk, lekezelően, főlényesen viselkedtek és beszéltek.

Az ügyeletes tiszt arra nem emlékszik, hogy elhangzott-e az a mondat bármelyikük szájából, hogy “ez nem a Columbo”, de elméletileg lehetséges. A panaszos ugyanis olyan jogokat követelt, amelyeket feltehetőleg valamelyik amerikai bűnügyi filmben látott, például kérte, hogy az ügyeletes tiszt vigyen neki telefont, vagy engedje telefonhoz. Az ÜTI tájékoztatta arról, hogy ez nem lehetséges, de arra már nem emlékszik, hogy a panaszos erre hogyan reagált. Közölte vele, hogy előállítására tényéről az általa megnevezett személyt tájékoztatja. Arra már nem emlékszik, hogy a panaszos megnevezett-e valakit, de amennyiben igen, úgy ez biztos megtörtént (ha a számon elérhető volt a hívott), mert ennek minden esetben eleget tesznek a kapitányságon.

A panaszost és élettársát fogvatartásuk ideje alatt – ruházat-átvizsgálást követően – előállító helyiségben helyezték el, majd kihallgatták őket.

5) S. r. százados 2012. július 19-én, a Testület megkeresésére reagálva az alábbiakkal egészítette ki jelentését. A r. százados biztosította a panaszos orvosi vizsgálatát, amely az orvos kérésére az előállítóban zajlott, mert itt volt lehetőség arra, hogy a vizsgált személy vízszintes helyzetben fekhessen. A vizsgálatnál jelen volt az orvos és asszisztense, valamint a r. százados. Az előállító ajtaja be volt hajtva (mivel csak kívülről zárható, ezért nem zárták be), a r. százados az ajtónál felügyelte, hogy más ne lépjen be a helyiségbe a vizsgálat ideje alatt. A vizsgálatot megelőzően a r. százados az előállító helyiséget megfigyelő kamera rendszert kikapcsoltatta.

6) Az intézkedésben részt vevő P. r. zászlós a jelentése szerint járőrtársaival egy már folyamatban lévő intézkedésnél jelent meg erősítésként. Az intézkedést a budakeszi járőr kezdte meg a panaszos lakása mellett található presszónál, ahonnan a panaszost és élettársát bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyként állították elő a Budaörsi Rendőrkapitányságra. Ezt a r. zászlós hangosan, jól érthetően közölte is az előállítottakkal. Tájékoztatta továbbá a panaszost és élettársát arról, hogy milyen cselekmény miatt állítják elő őket, az előállításukat milyen további intézkedések teszik szükségessé, valamint arról, hogy jogorvoslattal az intézkedés befejezése után élhetnek, de magának az intézkedésnek alá kell vetniük magukat. A r. zászlós megítélése szerint a panaszosok a fentieket meg is értették,

mivel együttműködően szálltak be a szolgálati járművekbe, sőt azt is közölték, hogy nem kívánnak az intézkedésnek ellenállni, bár azzal nem értnek egyet, hogy bűncselekményt követtek volna el. Fentieket bizonyítja az is, hogy nevezettekkel szemben még kényszerítő eszköz alkalmazása sem vált szükségessé.

A jelentés szerint mindkét személlyel szemben, az intézkedés teljes időtartama alatt határozott, hivatalos, magázó, ill. a szükséges mértékig utasítást adó hangnemben és mondatszerkezetben beszéltek az intézkedésben részt vevő rendőrök.

A jelentés szerint a hozzátartozó értesítésének lehetőségéről a panaszost tájékoztatták, erről a személyes szabadságot korlátozó jelentés megírása előtt mindig gondoskodnak, mivel az intézkedés alá vont választát fel kell abban jegyezni.

7) V. pr. r. őrmester 2012. július 17-ei jelentése a fentiekhez képest az alábbi többlet információt tartalmazza.

A helyszínen a pr. r. őrmester azt látta, hogy az intézkedő rendőrök elbeszélgettek valamennyi, a helyszínen tartózkodó személlyel, majd az ügyelettel történő egyeztetést követően közölték a panaszossal és élettársával, hogy a helyszínen megállapított adatok szerint garázdaságot követtek el, ezért előállítják őket a Budaörsi Rendőrkapitányságra. Az érintettek hangosan szóvá tették, hogy miért ők azok, akiket előállítanak, holott ők értesítették a rendőrséget. Ekkor az egyik intézkedő rendőr elmagyarázta nekik bővebben, amit a helyszínen a tanúktól, valamint a másik féltől megtudott. A jelentés szerint a panaszossal határozott, hivatalos, magázó hangnemben beszélt minden rendőr az intézkedés folyamán. A pr. őrmester jelenlétében becsmélő, megalázó kifejezéseket nem használtak a rendőrök.

A rendőrkapitányságra érkezve a panaszos ruházatát átvizsgálták, személyes tárgyai, illetve értékei átvételéről letéti jegyzőkönyv készült. A panaszost az előállító helyiségben történő elhelyezés szabályairól is tájékoztatták.

8) K. r. főtörzsőrmester, körzeti megbízott 2012. július 17-ei jelentésében az alábbiakkal egészíti ki a fentebb ismertetett jelentéseket. Elmondása szerint a második kitérkezésük alkalmával a jelen levő személyek már erélyesebbek és erőszakosabbak voltak, folyamatosan szidalmazták egymást. A panaszos és élettársa erősen ittas állapotban volt, ez lehetetlenné is érződött, a rendőröket kioktatták. A körzeti megbízott kérte, hogy ne kiabáljanak, és felszólította őket, tartsák be a rendőrök által kért biztonsági távolságot. Mivel erősen ittas állapotban voltak („szinte még állni is alig tudtak”), ezt nem értették meg, és kezdtek nem együttműködni az intézkedéssel. Tekintettel továbbá arra, hogy folyamatosan szidalmazták a szórakozóhely bérlőjét (akit a körzeti megbízott kollégái igazoltattak), és erőszakosan léptek fel, az intézkedés alá vontakat egymástól különválasztották, így próbálták meg meghallgatni a jelenlevőket.

A szórakozóhely teraszán tartózkodó tanúk azt állították, hogy a szidalmazást, és a bántalmazást a bejelentők kezdeményezték, és ők támadtak N. T.-re. N. T. is ittas állapotban volt, amit a helyszínen elismert. A körzeti megbízott tudomása szerint N. T. elmondta, hogy a panaszossal és élettársával hosszú ideje rossz viszonyban van, az utóbbiak folyamatosan fenyegetik, és betörnek az általa bérelt presszóba. N. T. elmondta, hogy a panaszos és élettársa az intézkedést megelőzően is szidalmazta és nekitámadt, bántalmazás is történt.

Amikor N. T. a panaszostól kapott egy ütést, azt védekezésképpen visszaadta, ezt követően azonban őt nem bántotta, ugyanígy tett a panaszos élettársával is. A körzeti megbízott előadása szerint a bántalmazást a rendőrök nem látták, annak nem voltak a szemtanúi.

Az intézkedés során a körzeti megbízott és kollégái tisztességgel és megfelelően beszéltek, az ott jelenlevőket nem sértették meg. Az intézkedést a legjobb tudásuk szerint, jogszerűen és szakszerűen hajtották végre. Az előállítást végrehajtó rendőrök az előállított személyeknek a jogszabályokban előírtak szerint tájékoztatást adtak az előállításról, ezt a körzeti megbízott is hallotta.

9) M. r. őrnagy, valamint S. r. törzsszázados jelentésükben a fentieket megerősítették. Tekintettel arra, hogy a jelentések az ügy szempontjából releváns új információt nem tartalmaznak, azok ismertetésétől a Testület eltekint.

10) A Budaörsi Rendőrkapitányság vezetőjének 2012. július 18-án kelt jelentése az alábbi többletinformációt tartalmazza.

A rendőrök a panaszos bejelentésére vonultak ki. Az előállítás megkezdésekor az intézkedést végrehajtó rendőr közölte az előállítás tényét, okát, célját, valamint tájékoztatást adott a jogorvoslati lehetőségről, illetve felhívta a figyelmet arra, hogy a panaszosok a rendőri intézkedésnek kötelesek magukat alávetni. Az ügyeletes a Budaörsi Rendőrkapitányságon szintén tájékoztatta a panaszosokat a jogaikról, valamint a kötelességeikről, továbbá elmagyarázta, hogy az elkövetett cselekmény jogsértő volt, amely miatt a felelősségre vonás szükséges.

Az előállítottakat a Budaörsi Rendőrkapitányságra történő beszállítást követően, 23 óra 30 perckor adták át az ügyeletesnek, ezt követően ruházat-átvizsgálásra, a fent már részletezett tájékoztatásra és felvilágosításra került sor, majd 23 óra 35 perckor elhelyezték őket az előállító helyiségben. Az ügyeletes orvos telefonon tájékoztatta a kapitányságvezetőt, hogy a panaszos orvosi vizsgálatát 2012. június 7-én hajnali 1 órakor végezte el. A Készenléti Alosztály beosztottjait az ügyvel kapcsolatban tájékoztatták, majd 1 óra 37 perckor megkezdődött a három tanú kihallgatása. Az adatok összesítését követően, a panaszos gyanúsított ki hallgatása 3 óra 32 perckor kezdődött, ezt követően sor került a bűnügyi nyilvántartásba vételhez szükséges iratok elkészítésére. A panaszost 4 órakor bocsátották szabadon. A kapitányságvezető jelentése szerint azt, hogy a panaszolt „van-e sárga cédulája?”, illetve „ez nem a Columbo” megjegyzések elhangzottak-e, nem tudták megállapítani.

11) Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost 2012. június 6-án 23 órakor a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdésének első fordulata alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint átvizgálták, és az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mint szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt, előállították. Az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak. A jelentés szerint a panaszos és társa a presszó üzemeltetőjére támadt, megpróbálta őt bántalmazni, eközben a panaszos társa fejsérülést szenvedett. Az esetnek két szemtanúja volt, a panaszost az általuk előadottak alapján, az ÜTI utasítására állították elő.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés 2012. június 6-án 23 órakor megtörtént, az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatást, valamint az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták. A panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta. A panaszost 23 óra 30 perckor adták át a Budaörsi Rendőrkapitányságnak.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszossal szemben fogatosított intézkedések jogszerűek, szakszerűek és arányosak voltak.

12) A panaszos kézjeggyével ellátott, Nyilatkozat elnevezésű dokumentum szerint a panaszos az Rtv. 92-93. §-ai alapján a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást megkapta, az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás időtartamáról szóló igazolást nem vette át. A panaszos élelmezést nem kért. (A nyilatkozaton az előállítás okáról, és annak várható időtartamáról szóló tájékoztatást megadásával kapcsolatos mondat vége hiányos, nem derül ki, hogy a panaszos azt végül megkapta-e.)

13) Szemben azzal, amit a Nyilatkozat tartalmaz, a panaszos az előállítás időtartamáról szóló igazoláson aláírásával igazolta, hogy azt átvette. Az igazolás szerint az előállítás 2012. június 6-án 23 órától 2012. június 7-én 4 óráig tartott. A panaszos élelmezést nem kért, hozzátartozója és/vagy képviselője kiértesítését kérte.

14) A gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv szerint a panaszos a vallomástételt megtagadta.

III.

A Testület elsőként azt értékelte, hogy vizsgálhatja-e a panaszos azon sérelmét, hogy egy, a panaszos által korábban tett feljelentés nyomán indult büntetőeljárást a rendőrség megszüntetett.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogatosított rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszosnak a büntetőeljárás megszüntetésére vonatkozó sérelmével kapcsolatban a Testület rögzíti: a fenti hatásköri rendelkezés értelmében – fő szabály szerint – nem vizsgálhatja a rendőrség nyomozó hatóságként végzett tevékenységét, mert arra nem az Rtv., hanem a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szabályai az irányadók. Nem vizsgálhatta a Testület ezért azt sem, hogy miért szüntették meg a panaszos feljelentése nyomán indult büntetőeljárást, **a Testület így e kérdésben hatáskörének hiányát állapította meg.**

Vizsgálat tárgyává tette ellenben a Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján a panaszos előállításának, valamint az orvosi vizsgálat lebonyolításának jogszerűségét, továbbá azt, hogy a panaszos megfelelő tájékoztatásban részesült-e az intézkedés során. Vizsgálta továbbá az intézkedő rendőröknek a panaszossal szemben megválasztott hangnemét, illetve azt, hogy a rendőrség eleget tett-e a fogvatartott étkeztetésére vonatkozó kötelezettségeinek.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a IV. cikk (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz, valamint a XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszos előállításának jogszerűségével kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy őt mint bejelentőt állították elő a Budaörsi Rendőrkapitányságra, holott N. T. volt a verekedés kezdeményezője, miatta volt szükség a rendőrség közbelépésére is.

Az intézkedést fogyanatosító K. r. törzsőrmester előadása szerint amikor másodszor ért ki a helyszínre, N. T. elmondta, hogy miután a rendőrség első alkalommal távozott a helyszínről, a panaszos és élettársa szidalmazni kezdte őt, majd először a panaszos, utána pedig annak élettársa ütötte meg. N. T. védekezéséül mindkettőjüket egy alkalommal arcon ütötte. A panaszos az ütés miatt elesett, bal karján és arcán felületi sérüléseket szenvedett, és az eséstől a jobb szeme bevérzett. Az N. T. által elmondottakat a helyszínen tartózkodó két szemtanú (R. P. és R. A.) megerősítette. Ezt a körzeti megbízott jelentése is megerősíti, elmondja ugyanis, hogy a szórakozóhely teraszán tartózkodó tanúk is elmondták, hogy a szidalmazást, és a bántalmazást a bejelentők kezdeményezték, és ők támadtak N. T.-re. A körzeti megbízott tudomása szerint N. T. elmondta, hogy a panaszossal és élettársával hosszú ideje rossz viszonyban van, az utóbbiak folyamatosan fenyegetik és betörnek az általa bérelt presszóba. N. T. elmondta, hogy a panaszos és élettársa az intézkedést megelőzően is szidalmazták és nekitámadtak, bántalmazás is történt. Amikor N. T. a panaszostól kapott egy ütéset, azt védekezésképpen visszaadta, ezt követően azonban őt nem bántotta, ugyan így tett a társával is. A körzeti megbízott előadása szerint a bántalmazást a rendőrök nem látták, annak nem voltak a szemtanúi. V. pr. r. őrmester a jelentésében beszámolt arról, hogy a panaszost és élettársát arról tájékoztatták az intézkedő rendőrök, hogy a helyszínen megállapított adatok szerint garázdaságot követtek el, ezért állítják elő őket a Budaörsi Rendőrkapitányságra.

Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost 2012. június 6-án 23 órakor az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mint szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt állították elő. A jelentés szerint a panaszos a presszó üzemeltetőjére támadt,

megpróbálta őt bántalmazni. Az esetnek két szemtanúja volt, a panaszost az általuk előadottak alapján, az ÜTI utasítására állították elő.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érték. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, egyrészt arról kell állást foglalnia, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének gyanúja, másrészt arról, hogy amennyiben igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e. Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének (a megalapozott gyanú szintjénél) alacsonyabb fokú gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

Jelen ügygel kapcsolatban a Testület arra a következtetésre jutott, hogy N.T. és a helyszínen jelen lévő két tanú állításai alapján nem tekinthető nyilvánvalóan megalapozatlannak az intézkedő rendőrök azon következtetése, hogy a panaszos bűncselekményt követhetett el, ezért a bűncselekmény elkövetésének az előállításhoz szükséges fokú gyanúja a panaszossal szemben fennállt. Ezt követően a Testületnek abban kellett állást foglalni, hogy megvalósult-e az Rtv. szerinti „tettenérés”.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozik-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvétel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés

megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A rendőri jelentések és a panaszosi előadás egybehangzóak a tekintetben, hogy az esetnek két szemtanúja volt, akik a történeteket figyelemmel kísérték. Ezt a két szemtanút a kikerkező rendőrök nyilatkoztatták is, K. r. törzsőrmester a jelentésében leírja, hogy a két szemtanú N. T. előadását alátámasztva elmondták, hogy a verekedést a panaszos és élettársa kezdték.

Fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a tettenérés megállapításához elengedhetetlen folytonosság jelen esetben fennállt, mivel a szemtanúk – akiknek nyilatkozatát a Testületnek nem volt oka megkérdőjelezni – a történéseket végig figyelemmel kísérték. A Testület tehát arra a megállapításra jutott, hogy jogszerű volt a panaszos előállítása az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

2) A Testület ezt követően az előállítás időtartamát vonta vizsgálatára körébe.

Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszos előállítása 2012. június 6-án 23 órától 2012. június 7-én 4 óráig, tehát pontosan 5 órán keresztül tartott. A kapitányságvezető jelentése szerint a panaszost a Budaörsi Rendőrkapitányságra történő beszállítást követően, 23 óra 30 perckor adták át az ügyeletesnek, ezt követően ruházat átvizsgálásra és a panaszos tájékoztatására került sor, majd 23 óra 35 perckor elhelyezték az előállító helyiségben. Az ügyeletes orvos telefonon tájékoztatta a kapitányságvezetőt, hogy a panaszos orvosi vizsgálatát 2012. június 7-én hajnali 1 órakor végezte el. A Készenléti Alosztály beosztottjait az ügyvel kapcsolatban tájékoztatták, majd 1 óra 37 perckor megkezdődött a három tanú kihallgatása. Az adatok összesítését követően, a panaszos gyanúsított kihallgatása 3 óra 32 perckor kezdődött, ezt követően sor került a bűnügyi

nyilvántartásba vételhez szükséges iratok elkészítésére. A panaszost 4 órákor bocsátották szabadon.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a „rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 30. § (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. § (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

A Testület a panaszos előállítása során végzett eljárási cselekményeket – elhelyezés, orvosi vizsgálat, tanúkihallgatások, gyanúsított kihallgatás, dokumentáció elkészítése – figyelembe véve úgy ítélte meg, hogy az előállítás 5 órás időtartama nem aránytalanul hosszú, ezért emiatt nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapjoga.

3) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök nem közölték az intézkedés kezdetén a jogait, az intézkedés okát és célját, illetve nem tájékoztatták arról sem, miért viszik be a rendőrkapitányságra.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az intézkedés alá vontak tájékoztatásának, hiszen csak az állampolgárok megfelelő informálása mellett érvényesülhet megfelelően a jogbiztonság elve.

A rendőri jelentések szerint a panaszost az előállítás okáról, valamint a bűncselekményről, amellyel gyanúsítják, több alkalommal, az előállítás különböző szakaszaiban is tájékoztatták: K. r. törzsőrmester jelentése szerint a helyszínen foganatosított intézkedés során az előállítás

okát, valamint célját a helyszínen tartózkodó parancsnok, valamint az előállítást végrehajtók is szóban közölték az érintettekkel.

Az ügyeletes tiszt – elmondása szerint – a jogszabályok és a szokások betartásával tájékoztatta a panaszost és élettársát a jogaikról, kötelességeikről, az utóbbiak azonban nem igen mutattak érdeklődést a tájékoztatás iránt. Nem értették, hogy miért ők az elfogottak annak ellenére, hogy ők tették a bejelentést. Az ügyeletes tiszt elmagyarázta nekik, hogy az általuk elkövetett cselekmény jogszabálysértő volt, ezért vonják őket felelősségre, ők azonban ezzel nem értettek egyet.

Tekintettel arra, hogy a panaszosi és rendőri állítások a tájékoztatás tekintetében ellentmondóak, és ezen ellentmondást a Testület egyéb bizonyítási eszköz hiányában nem tudta feloldani, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

4) A panaszos sérelemként fogalmazta meg, hogy az élelmezéssel kapcsolatban nem nyilatkoztatták.

A panaszos azon nyilatkozatát, miszerint élelmezést nem kér, a rendőrség megfelelően dokumentálta az előállítás időtartamáról kiállított igazoláson, valamint a Nyilatkozat elnevezésű dokumentumon. A panaszos mindkét dokumentumot ellátta aláírásával.

Az étkeztetés szabályait a Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése rögzíti. A hivatkozott jogszabályhely szerint „A személyi szabadság elvonása első 5 óráját követően az intézkedést fogvatartó rendőri szervnek kell gondoskodni a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges egészségügyi dokumentációval, akkor az élelmiszer kicsomagolását nem végezheti. A fogvatartott ilyen esetben előrecsomagolt élelmiszerekkel és az annak elfogyasztásához szükséges egyszerhasználatos evőeszközökkel látható el. A rendkívüli őr feladatokkal megbízott rendőr lőfegyverét ezen feladat ellátása alatt nem viselheti.”

A fenti rendelkezés a fogvatartás időtartamához köti az étkeztetést, előírja, hogy 5 órát meghaladó előállítás esetén kell gondoskodni az előállított étkeztetéséről. Jelen esetben az előállítás időtartama az öt órát nem haladta meg, így a rendőrségnek nem volt kötelessége az étkeztetés biztosítása. A panaszost ennek ellenére – állításával ellentétben – nyilatkoztatták, ő azonban étkezést nem kért.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga az étkezésre vonatkozó nyilatkozatásával összefüggésben.

5) A panaszos sérelmezte az intézkedő rendőrök hangnemét, panaszolja ugyanis, hogy az egyik rendőr, amikor ő az ügyvédje kiértesítését kérte, közölte, hogy „ez nem a Columbo”, gyanúsított kihallgatása során pedig megkérdezték tőle: „van-e sárga cédulája”.

A rendőri jelentések egybehangzóan rögzítik, hogy a panaszossal az intézkedés teljes időtartama alatt határozott, hivatalos, magázó, ill. a szükséges mértékig utasítást adó hangnemben beszéltek az intézkedésben részt vevő rendőrök. A kapitányságvezető jelentése

szerint azt, hogy a „van-e sárga cédulája?”, illetve „ez nem a Columbo” megjegyzések elhangozták-e, nem tudták megállapítani.

A „van-e sárga cédulája?” kérdéssel kapcsolatban a Testület is arra a megállapításra jutott, hogy annak elhangzása nem állapítható meg egyértelműen, az „ez nem a Columbo” kijelentéssel kapcsolatban azonban eltérő álláspontot foglalt el. Az ügyeletes tiszt ugyanis úgy nyilatkozott: elméletileg lehetséges, hogy elhangzott ez a mondat, mivel a panaszos olyan jogokat követelt, amelyeket feltehetőleg valamelyik amerikai bűnügyi filmben látott, például kérte, hogy az ügyeletes tiszt vigyen neki telefont, vagy engedje telefonhoz.

Abból, hogy az ügyeletes tiszt nem zárta ki a sérelmezett mondat elhangzását, és annak – meglehetősen valószínű – kontextusát is fel tudta idézni, a Testület arra a következtetésre jutott, hogy valóban tett valamelyik rendőr ilyen kijelentést.

A Testület a panasz ezen része kapcsán felhívja a figyelmet az Rtv. 2. §-ára, amely szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonszükségletet közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Független Rendőri Szakszervezet főttségének, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főttségének a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, 2007. július 4-én Budapesten kelt közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.” Az országos rendőrfőkapitány 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában ezzel a megközelítéssel egyetértett, és azt is kimondta, hogy még az intézkedés alá vontak „provokatív, durva, sértő magatartása sem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

A panaszos által sérelmezett kifejezésről egyértelműen megállapítható, hogy nem felel meg annak a tárgyilagos, higgadt hangnemnek, amely a rendőrtől elvárható, különös tekintettel arra, hogy az inkriminált mondat egy fokozottan kiszolgáltatott helyzetben lévő – szabadságától megfosztott és gyanúsított kihallgatására váró – személlyel szemben hangzott el, ráadásul elutasító válaszként arra az igényére, hogy egy törvényben biztosított joggal élhessen. (E vonatkozásban meg kell jegyezni, hogy az Rtv. 18. §-a – teljes mértékben ellentétesen azzal, amit az ügyeletes tiszt állít – elsődlegesen a fogvatartott számára teszi lehetővé az általa meghatározott személy értesítését, és csak abban az esetben rója ezt a köteleességet a rendőrségre, ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy ezt megtegye, vagy ha a személyes kontaktus az intézkedés célját veszélyeztetné. Nem „amerikai filmből” vett ötlet, hanem az Rtv.-n alapuló jog tehát az, hogy egy fogva tartott személy azt kérje a rendőröktől, hogy engedjék oda a telefonhoz.)

A fentiek miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos által sérelmezett kijelentés sértett a panaszos emberi méltósághoz való jogát.

6) A panaszos végül sérelmezte az orvosi vizsgálat lefolyását. Elmondása szerint félmeztelenre kellett vetkőznie, és a vizsgálat során az orvoson kívül egy rendőr és egy, a panaszos számára ismeretlen férfi mindvégig jelen volt.

A fentiekkel kapcsolatban az ügyeletes vezető jelentésében előadja, hogy ő biztosította a panaszos orvosi vizsgálatát, amely az orvos kérésére az előállítóban zajlott, mert itt volt lehetőség arra, hogy a vizsgált személy vízszintes helyzetben fekhessen. A vizsgálatnál jelen volt az orvos és asszisztense, valamint a r. százados. Az előállító ajtaja be volt hajtva (mivel csak kívülről zárható, ezért nem zárták be), a r. százados az ajtónál felügyelte, hogy más ne lépjen be a helyiségbe a vizsgálat ideje alatt. A vizsgálatot megelőzően a r. százados az előállító helyiséget megfigyelő kamera rendszert kikapcsoltatta.

Azt, hogy a jelen lévő „férfi” az orvos asszisztense volt, a panaszos azon állítása is megerősítette, miszerint az orvos a férfi segítségével végezte el az EKG vizsgálatot, így a Testületnek azt nem volt oka kétségbe vonni. Mivel az asszisztens szükségessége orvosi szakkérdés, annak vizsgálatát a Testület nem végezhetette el, vizsgálta azonban a rendőr jelenlétének jogszerűségét.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdése szerint a rendőrségnek kell gondoskodnia „a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni”. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint a „fogvatartott jogait csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben az a szökés vagy elrejtőzés, a bizonyítási eszközök megváltoztatásának vagy megsemmisítésének megakadályozását, újabb bűncselekmény elkövetésének megelőzését, illetőleg az őrzés biztonságát, a fogda rendjének megtartását szolgálja”.

A rendőr jelenléte az orvosi vizsgálat (és a vetkőztetés) során olyan többletkorlátozás, amelyre a szükségesség és arányosság elvének megfelelő külön indok szolgálhat jogalappal. Jelen esetben az állítások egybehangzóak a tekintetben, hogy a vizsgálat során az ügyeletes vezető jelen volt, a rendőri iratok szerint azonban olyan többletkörülmény nem merült fel, amely a rendőri jelenléte megalapozta volna. A rendőri jelenlét a panaszos levetkőztetésével járó orvosi vizsgálat során akkor lehetett volna indokolt, ha a panaszos

részéről valamiféle veszély fenyegette volna az orvost. Ilyen veszélyre (vagy a panaszos részéről bármilyen támadó jellegű magatartásra) a rendőri dokumentáció semmiféle utalást nem tartalmaz.

Ezzel az okfejtéssel összhangban áll a Kínzás megelőzésére létrejött európai bizottság (CPT) ajánlása (CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2009, <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>), amely szerint a fogvatartottak orvosi vizsgálata – hacsak az érintett orvos kifejezetten nem kéri – nem történhet az állomány tagjainak jelenlétében (lásd a dokumentum 51. pontját).

A Testület mindezek alapján arra a megállapításra jutott, hogy az orvosi vizsgálat lebonyolítása kapcsán sérült a panaszos emberi méltósága.

A Testület egyúttal felhívja a rendőrség figyelmét a jövőre nézve, hogy a fogvatartottak ez irányú kérése nélkül is, önként biztosítsák a számukra, hogy az orvosi vizsgálatokon a rendőrök távollétében, csupán az egészségügyi személyzet jelenlétében vehessenek részt, feltéve, hogy a rendőri jelenléte az egészségügyi személyzet maga nem kéri, vagy azt a rendőr nem látja az eset körülményei alapján indokoltnak.

7) A panaszos sérelmezte a rendőri eljárás részrehajló jellegét.

Elmondja, hogy a rendőrök elkérték az iratait, N. T.-vel szemben azonban annak ellenére nem intézkedtek, hogy szitkozódott. A panaszost és élettársát szolgálati gépjárművekkel szállították a rendőrkapitányságra, arról azonban nincs tudomása, hogy a tanúk hogyan mentek a rendőrségre. A panaszos sérelemként fogalmazza meg, hogy végül őt és élettársát állították elő, holott ők voltak azok, akik rendőri intézkedést kértek.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratokból kiderül, N. T.-t a helyszínen meghallgatták, majd az ÜTI utasítására látélet felvétele és feljelentés megtétele céljából a Budaörsi Rendőrkapitányságra kísérték, ahol a két szemtanúval együtt még az éjszaka kihallgatták.

A Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 13. (2) bekezdésére, amely szerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”

Az Rtv. fenti, részrehajlásmentes eljárást előíró rendelkezésének vizsgálata során a Testületnek általában azt kell mérlegelnie, hogy nem tekinthető-e nyilvánvalóan megalapozatlannak egy adott helyzetben hozott rendőri döntés, amennyiben ugyanis a rendőri döntés tárgyilagos mérlegelés alapján ésszerűnek tűnik (illetve nem tűnik nyilvánvalóan ésszerűtlennek), akkor – egyéb, az elfogultság lehetőségére utaló tény, körülmény hiányában – a Testület nem állapítja meg a 13. § (2) bekezdés sérelmét.

Jelen ügyben tehát azt kellett a Testületnek megítélnie, hogy az intézkedő rendőrök részéről nem volt-e nyilvánvalóan megalapozatlan, ésszerűtlen döntés, hogy a helyszínen kapott információk alapján – bejelentésük ténye ellenére – végül a panaszost és élettársát állították elő és hallgatták ki gyanúsítottként, míg N. T.-t tanúként hallgatták meg, amiből az is következett, hogy ő – a panaszosokkal ellentétben – aki önként jelenhetett meg a kapitányságon.

A Testület álláspontja szerint nem volt minden ténybeli alapot nélkülöző az a döntés, hogy a panaszost és élettársát állították elő gyanúsítottként, N. T.-t pedig tanúként hallgatták ki, hiszen a rendőrök – mivel magának a dulakodásnak nem voltak szemtanúi – döntésük meghozatalánál csupán a helyszínen gyűjtött információkra, köztük elsősorban az eseményeket végig követő két tanú elmondására támaszkodhattak. A Testület megítélése szerint továbbá a rendelkezésre álló bizonyítékok sem utalnak egyéb olyan körülményre (pl. N. T. és a rendőrök közötti szoros kapcsolatra), amely miatt felmerülne, hogy az intézkedés részrehajló volt.

Fentiek miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a részrehajlás tekintetében nem sérült.

IV.

Vizsgálata során a Testület megállapította, hogy jogszerű volt a panaszos előállítása az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján, és nem sérült a személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga az előállítás időtartama tekintetében sem. Sérült azonban a panaszos emberi méltósághoz való joga az orvosi vizsgálat lebonyolítása kapcsán, valamint a panaszos által sérelmezett kijelentés miatt.

A Testület meglátása szerint nem sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapjoga az étkezésre vonatkozó nyilatkoztatásával, valamint az intézkedés részrehajló jellegével összefüggésben, a tájékoztatás tekintetében pedig nem megállapítható a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme.

A fenti sérelmek a Testület megítélése szerint elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. november 7.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag